

"SJHONE" OF "SCHONE" IN HET OOSTENDS DIALEKT

=====

Het antwoord van Roland Desnerck op mijn opmerking omtrent zijn spelling van het Oostendse "SCH" geeft mij geen volledige voldoening. Uit zijn betoog onthoud ik slechts één zin : "Spelling is conventie".

Inderdaad, de schriftelijke weergave van een taal met tekens berust op conventies. Wanneer die overeenkomst gebeurt in beperkte kring doet men dit zoals men het zelf verkiest. Men kan zelfs volledig afwijken van het gebruik van de conventionele tekens en overgaan tot geheimschrift. De bedoeling is altijd dat de lezer moet kunnen lezen en begrijpen wat de schrijver op papier heeft gezet.

Gaat men buiten die beperkte kring, bijvoorbeeld wanneer men een boek of artikel schrijft, dan houdt men zich aan de regels die gelden voor het gehele taalgebied, zoniet wordt de gehele pennevrucht onleesbaar en onbegrijpelijk, VOOR DE GEWONE LEZER.

Gaat het om de uitspraak van bepaalde klanken dan houdt men zich aan bepaalde, speciale tekens, omdat het gewone alfabet - hoewel een conventie - niet altijd voldoende is om alle klanken weer te geven.

Beperkt men zich niet tot een publiek dat met diacritische tekens vertrouwd is, houdt men zich aan het gewone alfabet van het taalgebied en past dit aan zodat min of meer overeenkomst bestaat met de uitspraak die men wil weergeven.

In het geval van "SJH" of "SCH" heb ik mij gehouden aan de Nederlandse uitspraak van die tekens. Let bijvoorbeeld eens op de uitspraak van "SJAAK" in het bekende lied van Conny Vandenbos. En dezelfde klank geven we ook weer op het einde van een woord als in "MARRAKESJ", "BANGLADESJ", enz... Dit is - volgens mijn bescheiden mening - de algemeen geldende conventie. Mijn fout is wellicht het feit dat ik me aan die spellingregels heb gehouden en niet aan die van Roland Desnerck.

In verband ook met uitspraak en weergave van de "SCH" heb ik nog eens speciaal het dialect van Oostende en de Westhoek beluisterd (bandopnamen, fonoplaat en gesprekken).

Willem Vermandere, in het dialect van de Westhoek, zingt van "Mien Mensjh'n van te Lande", zoals de uitspraak daar gewoonlijk is als de "SCH" in het midden van een woord komt. Komt de "SCH" in het begin van een woord, zegt men in de Westhoek "SG", te Oostende "SCH" met de rug van de tong, in de Westhoek met de keel.

Bij uitzondering hoorde ik in de Westhoek "SJH" wanneer de "SCH" in het begin van een woord komt. In het begin van een woord komt de "SCH" te Oostende meer overeen met het algemeen beschaafd, ik ken slechts één uitzondering. Woorden die uit het Engels komen : "SHOPPEN" en "SHOTTEN" spreekt men te Oostende uit als "SJ". Men gaat te Oostende "SJOTTEN", maar men "SCHOPT" tegen de bal.

.../...

Komt de "SCH" in het Oostends in het midden van een woord, dan wordt het "SG" zoals in "MENSGEN", "VISGEN". Uitzondering wanneer de "SCH" na een voorvoegsel komt : "VERSCHOONIENGE", "BESCHAAVIENGE", "BESCHREVEN", enz... In die gevallen blijft het "SCH".
Per uitzondering : Vismarkt spreekt men te Oostende uit als : VISSEMARKT, zonder "SCH" of "SG", maar men spreekt Visserchip uit als : VISGERSCHIP.
De Westhoek "SJH" gebruikt men te Oostende in uitgangen op "TIE" : "KONFERÈNSJHE", "STOASJHE", enz...

Een kleine oefening ter controle. Zeg in het plat Oostends :

"DE SCHIPPER GING MET ZIJN BRUGSE VERSCHONING NAAR DE EXPOSITIE"

Als ik het verkeerd voor heb, moogt U me altijd verwittigen.

JHK.

BOEKEN BELANGRIJK VOOR DE HEEMKUNDE

In de jongste tijd verschijnen heel wat boeken, dikwijls als album, al dan niet in reeksverband, in verband met de vroegere levenswijze.

Een paar kunnen we toch aanbevelen :

"Dit Vlaanderen heb ik hartelijk lief" door Karel Van Deuren.
(Tielt, Lannoo, 1975). Het geeft met flink foto-materiaal weer hoe de zeden en gebruiken in ons land 100 tot 50 jaar geleden waren. Op de kft leest men : dit boek is een verhaal van mensen, niet van politieke ontwikkelingen.

Een spiegel van herinneringen aan mensen, aan het leven van elke dag, in het Vlaanderen van rond de eeuwwisseling ...

Prijs : 298 Fr.

"België 1900" door Jo Gérard (Hasselt, Heideland-Orbis, 1975) is eveneens een degelijk boek hoe het leven van elke dag door de fotografie vastgelegd werd. Jo Gérard ziet voor België van het begin van deze eeuw in 6 hoofdstukken : I. 1900. II. Het leven van alle dag. III. Leopold II en barones de Vaughan. IV. Het begin van de luchtvaart in België. V. Jugendstill verovert 1900. VI. De Belgen in de wereld.

Uit deze inhoud blijkt vanzelf dat heel wat foto's verband houden met Oostende en de kust.

Prijs : 335 Fr.

Voor éénmaal een boek uit Frankrijk : "Des métiers et des hommes au village" door Bernard Henry (Paris, Seuil, 1975).

Een 17-tal typische beroepen worden er illustratief voorgesteld, met daarbij zeer degelijke verklarende teksten. Deze beroepen zijn: hoefsmid, zadelmaker, leerlooier, touwslager, rietvlechter, mandemaker, spinster, kantwerkster, weefster, kloefekapper, pottenbakker, kuiper, koperslager, schrijnwerker-schaliiedekker, kaarsengieter, klokkengieter en stemmer van muziekinstrumenten.

Prijs : 428 Fr.

O.V.